

Verdiprøving høstvetesorter og VIPS-felt

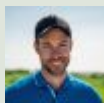
Kuban og Praktik er de mest dyrkede mathvetesortene. Lizzie er en ny markedssort som har utmerket seg med god overvintring. Alomar ble godkjent i 2023. Sorten har høyt avlingspotensiale og godt falltall. Rotax er en fôrhvetesort med god overvintringsevne i kombinasjon med høyt avlingspotensiale, og vil ta store markedsandeler blant fôrhvetesortene.

Bjørn Inge Rostad

Rådgiver

Sigurd Enger

Fagleder/rådgiver

Svein Ivar Ånestad

Rådgiver

Det ble sådd mindre høstvete høsten 2023, grunnet sein innhøsting og ustabil vær. Vi fikk en kald vinter med mye snø og is i perioder. Overvintringen var til tross for dette, god i sør og noe mer variabel nord for Oslo. Det ble en tørr og varm mai noe som preget utviklingen av høstkornet som ble raskt drevet frem. Høstvete kom i aksskyting allerede i sist i mai.

Etter sammendraget under, omtales lokale felt i Østfold, Akershus og Vestfold

Verdiprøvingfeltene ble ikke soppsprøytet, men ved siden av lå det **VIPS-felt** som ble soppbehandlet. I tabell 5 finner du resultater med og uten soppbehandling.

Sammendrag

Tabell 1: Resultater sammendrag verdiprøving høstvete, 2024

Sammendrag 4 felt Østlandet 2024

Sorter	Avling Kg/daa - Rel.		Vann% v/ høst.	Hl-vekt kg	Prot. %	Fall tall	1000 k.vekt	Gul- rust %	Strå- leng.cm
Kuban	579	= 100	15,2	81	13,0	380	44	10	67
Magnifik	628	108	17,4	82	11,8	315	38	2	74
Ellvis	590	102	15,3	79	12,2	381	41	0	65
KWS Ozon	643	111	16,6	81	11,7	347	49	2	64
Jantarka	680	118	16,2	80	11,5	311	48	10	74
Bernstein	563	97	18,2	81	12,9	322	47	1	79
Praktik	571	99	15,7	83	13,5	365	44	1	63
Hallfreda	702	121	14,7	81	11,2	387	46	1	76
Rotax	696	120	14,6	79	11,5	211	44	6	69
Alomar	628	108	15,7	80	12,6	382	46	0	65
Lizzie	636	110	17,0	81	12,3	312	42	1	75
Informer	664	115	17,5	79	11,2	324	55	0	79
LG Nida	326	56	24,0	77	14,3	285	43	0	60
KWS Ahoi	497	86	15,4	79	13,1	401	39	3	60
SJ N1123	667	115	18,3	80	11,6	367	45	1	67
KWS Universum	688	119	17,9	82	12,1	332	50	2	77
Faxe	669	116	16,8	81	12,5	310	52	0	74
Kask	716	124	16,4	81	11,6	353	43	0	75
GNSW1902	670	116	15,0	79	11,7	300	43	0	70
Antall felt	4		4	4	4	4	4	2	4

I sammendraget er det Kuban som er brukt som målestokksort. Magnifik og de nye sortene Lizzie og Alomar ligger godt over Praktik og Kuban i avling. Fôrhvetesortene Jantarka og Rotax har gitt høyest avling i dette sammendraget.

Lokale felt

Akershus / Romerike

Feltvert

Feltvert: Sigurd Enger, Løken.

Jordart: Siltig lettleire.

Forgrøde: Havre.

Sådd: 14/9.

Høstet: 12/8.

Gjødsling:

19/4: 42 kg NPK 24-3,5-6.

22/5: 22 kg OPTI-NS 27-0-0.

Tabell 2: Resultater verdiprøving høstvetesorter, Romerike 2024

Sorter	Enger, 2024							
	Avling Kg/daa - Rel.	Vann% v/ høst.	Hl-v kg	Prot. %	Fall- tall	1000k vekt	Gulrust tidlig %	Strå cm
Magnifik	564 = 100	19,5	81	11,8	300	37,4	3,5	75
Ellvis	432 77	17,0	79	13,0	383	37,2	0	62
Kuban	439 78	15,9	81	13,5	376	39,5	20	68
KWS Ozon	522 92	18,5	82	11,8	289	47,3	3,5	64
Jantarka	587 104	17,5	80	12,0	321	43,8	20	78
Bernstein	450 80	19,9	83	13,4	305	45,5	2,5	78
Praktik	459 81	17,6	84	14,2	388	43,3	1	62
Hallfreda	591 105	16,1	80	11,1	385	43,9	2	80
Rotax	595 105	17,1	79	11,9	129	43,0	11	70
Alomar	526 93	17,5	80	12,7	350	46,3	0	68
Lizzie	483 86	19,5	81	12,4	255	40,5	1	78
Informer	529 94	19,6	80	11,7	325	55,4	0	82
GNSW1801(Malva)	560 99	18,5	82	12,3	254	49,8	2,5	68
SJ N1123	517 92	21,4	80	12,2	329	45,0	1	65
KWS Universum	537 95	22,0	82	12,4	331	49,6	3,5	78
Faxe	616 109	19,5	81	12,2	311	52,5	0	78
Kask	630 112	19,5	81	11,6	322	41,9	0	75
GNSW1902	552 98	16,3	80	12,2	285	43,2	0	72

Det var greie overvintringsforhold i feltet. Tørken i mai var ugunstig, men veksten tok seg opp etter at regnet kom. Av mathvetesortene er det Magnifik som har gjort det best, mens Jantarka og Rotax har gjort det best av førsortene. Av de nyere sortene som testes ut har Hallfreda, Faxe og Kask gjort det bra.

Østfold

Feltvert

Feltvert: Øsaker, Sarpsborg.

Jordart: Mellomleire.

Forgrøde: Erter.

Sådd: 14/9.

Høstet: 12/8.

Gjødsling: 46 kg 22-3-10 + 40 kg kalksalpeter + 15 kg kalksalpeter.

Tabell 3: Resultater verdiprøving høstvetesorter, Øsaker 2024

Øsaker, Sarpsborg, 2024									
Sorter	Avling		Vann%	Hl-v	Prot.	Fall	1000k	Blad-	Strå
	Kg/daa	- Rel.	v/ høst.	kg	%	tall	vekt	flekk %	cm
Magnifik	687	= 100	15,0	83	12,4	288	37,9	6	76
Ellvis	747	109	14,2	80	12,4	347	41,8	6	68
Kuban	594	86	13,8	81	13,9	363	43,1	7,5	66
KWS Ozon	705	103	14,7	82	12,6	378	46,4	6	62
Jantarka	641	93	14,7	80	12,2	324	46,9	10	76
Bernstein	617	90	16,1	81	13,5	334	44,8	6	78
Praktik	588	86	14,4	82	13,9	398	44,4	10	64
Hallfreda	756	110	14,2	81	11,7	396	45,1	12,5	76
Rotax	756	110	11,5	77	11,9	349	42,1	10	68
Alomar	644	94	14,9	78	13,3	379	43,7	8,5	62
Lizzie	614	89	14,5	81	12,8	291	41,5	10	75
Informer	584	85	16,5	77	11,9	304	52,7	3,5	80
GNSW1801Malva	672	98	14,6	82	12,8	306	47,2	12,5	76
LG Nida	532	78	19,4	79	14,3	268	43,7	3,5	64
KWS Ahoi	633	92	14,2	80	13,7	412	39,8	10	58
SJ N1123	772	112	18,2	80	11,8	373	46,8	3,5	68
KWS Universum	714	104	15,2	82	12,5	323	52,2	6	78
Faxe	656	96	15,7	81	12,8	286	51,2	10	73
Kask	850	124	11,7	81	12,0	363	43,7	2	79
GNSW1902	730	106	13,7	78	12,3	270	43,8	15	71

Det var 100 % overvintring på alle sorter i dette forsøket. Det tørre og varme været i mai satte sitt preg på feltet, og sortene kom i aksskyting allerede i slutten av mai. Ellvis og Magnifik ligger godt over de andre markeds-sortene av mathvete. Ser vi på fôr-hvetesortene, så har Rotax gitt høyest avling. Jantarka derimot har gjort det dårlig og ligger langt under Rotax i avling.

Vestfold

Feltvert

Feltvert: Ole Fredrik Hallerud, Tønsberg.

Jordart: Siltig lettleire.

Forgrøde: Høsthvete.

Sådd: 8/9-23.

Høstet: 19/8.

Gjødsling:

16/4: 40 kg 22-3-10

11/5: 22 kg 27-0-0.

Tabell 4: Resultater av verdiprøving høsthvetesorter, Vestfold 2024.

Sorter	Vestfold							
	Avling Kg/daa - Rel.		Vann% v/ høst.	HL-v kg	Prot. %	Fall tall	Blad- flekk %	Strå cm
Magnifik	323 = 100		16,3	78	11,6	352	10	62
Ellvis	247	76	16,4	73	12,5	394	1,5	52
Kuban	375	116	16,3	78	12,4	408	2	58
KWS Ozon	347	107	18,3	77	11,6	371	5	58
Jantarka	274	85	17,7	75	12,0	382	1	60
Bernstein	187	58	23,3	75	13,9	386	2	62
Praktik	175	54	18,3	76	14,3	406	2	51
Hallfreda	178	55	18,4	71	12,4	409	3	58
Rotax	326	101	16,8	76	11,8	292	3	58
Alomar	203	63	18,3	73	13,6	396	2	60
Lizzie	337	104	17,7	76	12,0	394	1	68
Informer	200	62	19,6	73	12,8	379	1	62
GNSW1801Malva	331	102	17,5	76	11,7	337	2	56
LG Nida	129	40	22,3	76	13,1	362	1	58
KWS Ahoi	250	77	17,0	76	12,8	386	2	56
SJ N1123	260	80	19,6	74	12,4	416	3	61
KWS Universum	288	89	17,6	77	12,0	392	2	68
Faxe	338	104	16,6	76	12,0	390	1	68
Kask	304	94	20,4	76	11,8	393	1	65
GNSW1902	289	89	17,9	74	12,1	371	2	59

Feltet i Tønsberg led under langvarig dekke av is og snø. Etter vekststart om våren, fikk plantene en ny knekk i form av kaldt og tørt vær under buskinga. Resultatet ble et ujevnt og dårlig bestand, og skuffende avlingsnivå. Det ble registrert relativt lite sopp i usprøyta ledd.

I dette feltet med gjennomgående lave avlinger, gjorde matsortene Kuban og Lizzie det bedre enn førsortene Rotax og Jantarka.

Høsthvetesorter og soppbehandling, VIPS

Vipsfeltene lå sammen med de ubehandlede verdiprøvningsforsøkene som er omtalt over. Det var ujamne avlingsutslag for soppbehandling i feltet på Øsaker. Det var også lite forskjell på angrep av bladfleksykdommer på ubehandlet og soppbehandlet. Hos Enger er det gode utslag for soppbehandling for alle sorter. Her ble det notert en del gulrust på en del sorter og soppbehandlingen har her vært effektiv. Ujamne avlingsutslag i Vestfold.

VIPS er et varslingsystem for bl.a. bladfleksykdommer i korn og VIPS-modellen bruker blant annet resultater fra denne forsøksserien til å gi riktig varsel ut til brukerne, www.vips-landbruk.no.

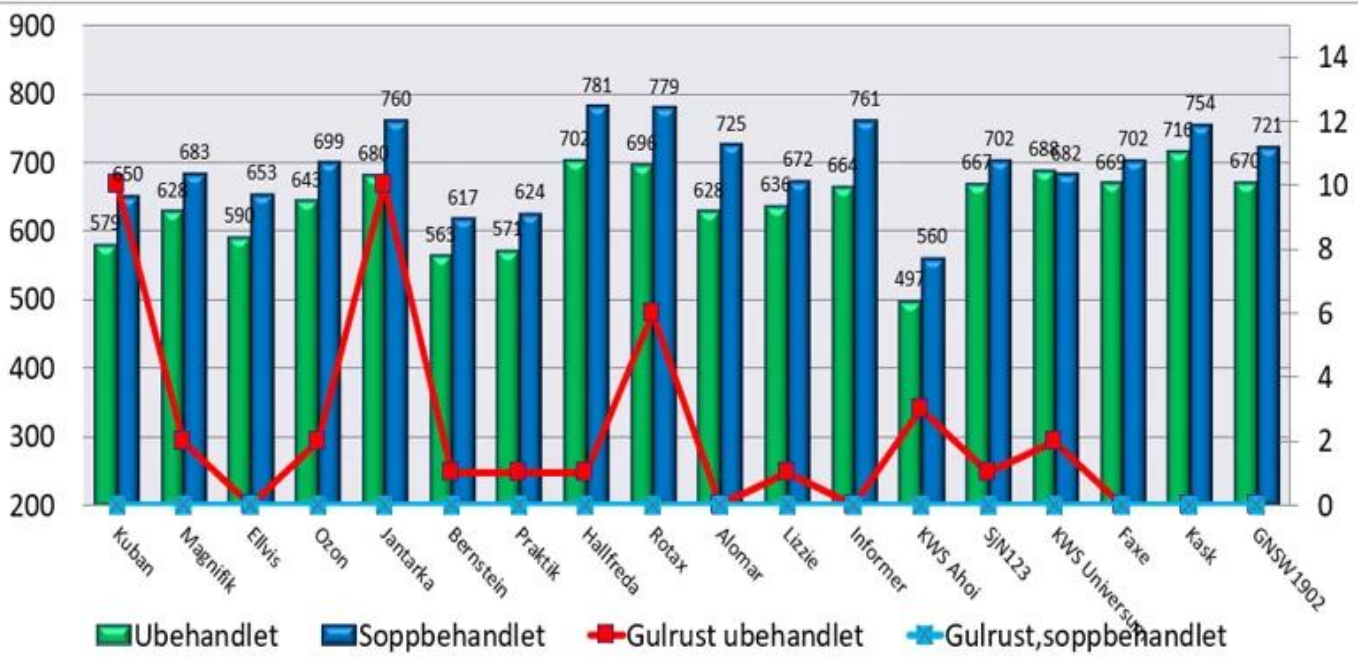
Feltene ble soppsprøyta med 30 ml Propulse + 30 ml Delaro ved Z 31 (beg. strekning) og 80 ml

Aviator Xpro + 15 ml Proline ved Z 55 (hele akset synlig). Midler og dosering er ikke valgt ut ifra en økonomisk vurdering, men for å holde sortene mest mulig friske.

Tabell 5: Resultater, høstvetesorter med og uten soppbehandling, 2024.

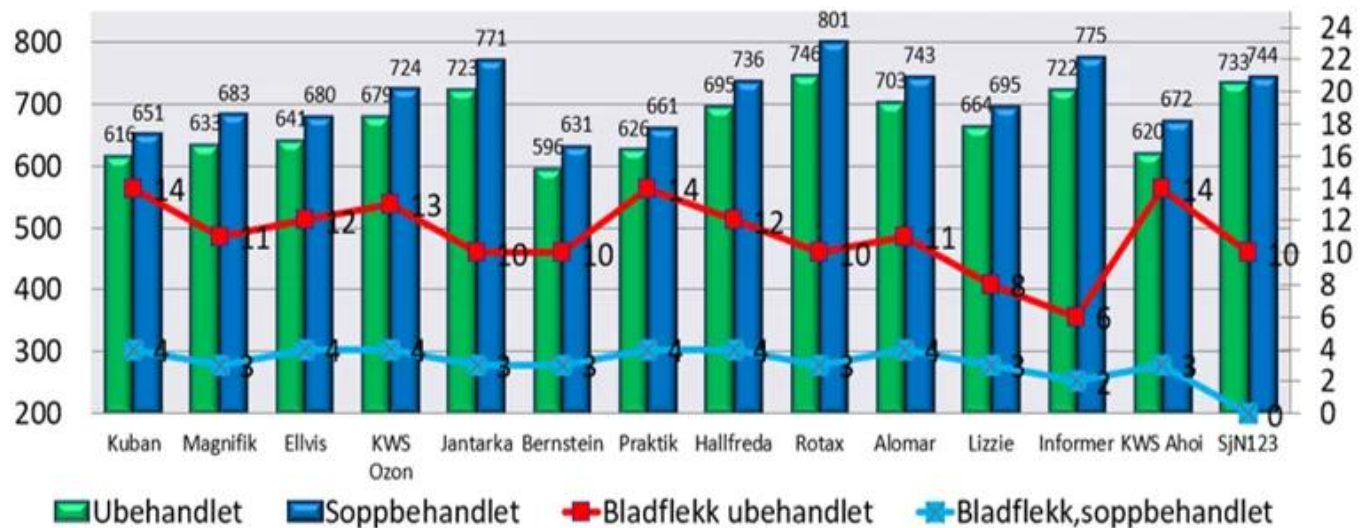
Sorter	Øsaker				Enger				Vestfold	
	Avling kg/daa		Blad- flekk %		Avling kg/daa		Gul- rust %		Avling Kg/daa	
	Ubeh.	Sopp.	Ubeh.	Sopp.	Ubeh.	Sopp.	Ubeh.	Sopp.	Ubeh.	Sopp.
Magnifik	687	665	6	1	564	607	3,5	0	323	330
Ellvis	747	730	6	3,5	432	511	0	0	247	254
Kuban	594	637	7,5	10	439	556	20	0	375	326
KWS Ozon	705	682	6	10	522	623	3,5	0	347	347
Jantarka	641	685	10	4,5	587	646	20	0	274	235
Bernstein	617	591	6	3,5	450	477	2,5	0	187	185
Praktik	588	665	10	7,5	459	469	1	0	175	156
Hallfreda	756	742	12,5	8,5	591	691	2	0	178	207
Rotax	756	771	10	4,5	595	652	11	0	326	290
Alomar	644	701	8,5	8,5	526	611	0	0	203	208
Lizzie	614	655	10	5	483	570	1	0	337	325
Informer	584	750	3,5	1,5	529	616	0	0	200	238
GNSW1801	672	614	12,5	5	560	577	2,5	0	331	278
KWS Ahoi	633	685	10	1,5	261	360	5	0	250	260
SJ N1123	772	727	3,5	1,5	517	554	1	0	260	209
KWS Univers.	714	621	6	1,5	537	614	3,5	0	288	237
Faxe	656	666	10	6	616	660	0	0	338	328
Kask	850	714	2	2,5	630	639	0	0	304	262
GNSW1902	730	717	15	7	552	561	0	0	289	310

Diagram 1: Resultat sammendrag høstvetesorter VIPS, 4 felt i 2024

Det er gode utslag for soppbehandling for alle sorter. Det er registrert en del gulrust på enkelte sorter. Her har soppbehandlingen vært effektiv på denne soppen. Det er ikke registrert noe angrep på soppbehandlede ruter.

Diagram 2: Resultater sammendrag høsthvetesorter VIPS 2022-2024, 14 felt

I dette sammendraget for siste 3 år, er det gode utslag for soppbehandling for alle sorter. Soppbehandlingen har hatt god effekt på bladflekk sykdommer.

Tabell 6: Dyrkingsegenskaper for høsthvetesorter. Forklaring under tabellen. Kilde: NIBIO.

Sort	Vekst tid	Overvintr.	Stråstyrke	Strå-lengde	HL-vekt	1000 Kv.	Prot. Innh	Fall-tall	Mjøldogg	Gulrust	Bladfl sykd.
Praktik	-1	7	8	8	7	4	6	7	7	10	4
Ellvis	-1	8	8	6	6	5	5	10	5	7	5
Kuban	0	7	7	7	7	6	7	6	7	4	5
Bernstein	+1	4	8	4	8	7	8	6	6	9	6
Rotax	+1	9	3	7	5	5	4	3	9	8	7
Alomar	+2	7	8	7	6	6	6	9	8	8	5
Hallfreda	+2	5	5	7	6	6	4	8	8	9	5
Lizzie	+2	8	7	6	6	4	6	7	8	10	8
KWS Ozon	+2	6	8	8	7	7	5	6	7	9	5
Magnifik	+2	9	7	5	8	3	6	4	7	9	5
LG Nida	+2	8	6	8	8	7	5	4	7	8	6
Jantarka	+3	9	4	6	6	8	4	4	8	6	7
Informer	+4	5	7	5	5	9	4	5	9	8	8
KWS Ahoi	0	5	5	8	7	4	5	3	9	6	5
SJN1123	+2	5	4	7	6	5	4	8	9	8	6

Veksttid: Antall dager seinere (+) eller tidligere (-) enn Kuban

Resten: **1=** dårlig overvintring, dårlig stråstyrke, langt strå, dårlig sjukdomsresistens, lav hl-vekt, lav 1000-kornvekt, lav spiretreghet, lavt falltall, lav SDS, lavt proteininnhold.
10= god overvintring, god stråstyrke, kort strå, god sjukdomsresistens, høy hl-vekt, høy 1000-kornvekt, høyt falltall og høyt proteininnhold.

Dyrkingsegenskaper for høsthvetesorter

Sortsomtale

- **Praktik** (2021) er en sort med god bakekvalitet, som er en dag tidligere enn Kuban. Praktik er kort i strå og stråstiv, og har middels overvintringsevne. Falltallet er godt og på linje med Kuban. Sorten har god bakekvalitet.
- **Magnifik** (2004) har god stråstyrke og overvintringsegenskapene er de beste blant høsthvetesortene. Falltallet er svakt. Proteinklasse 4.
- **Kuban** (2010) har høyt proteininnhold og god bakekvalitet. Har god stråstyrke og et godt falltall. Kuban er mottakelig for gulrust. Viser seg å være noe tørkesvak. Proteinklasse 4.
- **Jantarka** (2014) er en fôrhvetesort. Er svært yterik og har gode overvintringsegenskaper. Jantarka er svært storkornet, men proteininnholdet og falltallet er svært lavt. Sorten er svak mot gulrust.
- **Bernstein** (2020) er to dager senere enn Praktik. Sorten er lang i strå, men er svært stråstiv. Overvintringen i forsøkene, tyder på at den er svakere enn de andre sortene. Bernstein har god sykdomsresistens, høyt proteininnhold og svært god bakekvalitet.
- **Rotax (2022)** er en fôrhvetesort med svært høyt avlingspotensiale. Har god overvintringsevne, god sykdomsresistens og er sterk mot gulrust. Stråstyrken er moderat.
- **Lizzie (2024)** er en ny mathvetesort med gode overvintringsegenskaper. Sorten er fire dager seinere enn Praktik, og har noe svakere stråstyrke enn de beste. Er sterk mot gulrust, men noe mottakelig for mjøldogg. Lizzie er noe småkornet og har et bra falltall.

- **Alomar** (2023) er en ny yterik sort. Alomar god stråstyrke og falltallet er også bra. Sorten er noe mottakelig for mjøldogg.
- **Informer** (2024) er en yterik sort som blir priset som fôrhvete. Sorten har moderat overvintringsevne, har lavt proteininnhold, men har et sterkt gluten.